

Představujeme

doc. PharmDr. Jaroslava Roha, Ph.D.

Novým děkanem Farmaceutické fakulty Univerzity Karlovy (FaF UK) byl doc. PharmDr. Jaroslav Roh, Ph.D. zvolen akademickým senátem na konci loňského října. Funkce se ujal 1. února na čtyřleté období, do té doby působil jako proděkan pro vědeckou činnost, doktorské studium a transfer technologií.

Čemu se chcete v nové funkci děkana Farmaceutické fakulty Univerzity Karlovy věnovat především?

Zásadních výzev je samozřejmě více a není prostor se úplně ke všem vyjádřit. Na prvním místě bych samozřejmě zmínil přípravu a poté realizaci výstavby nového kampusu naší a Lékařské fakulty v Hradci Králové v sousedství Fakultní nemocnice Hradec Králové, do kterého by se měly obě fakulty kompletně přestěhovat. Pro představu o velikosti celé stavby mohu uvést, že je plánováno 58 tisíc čtverečních metrů užitných ploch. V tomto roce bychom měli dokončit všechny nezbytné přípravy, potřebnou dokumentaci a získat všechna povolení s tím, že ještě před koncem roku by se mělo začít stavět. Kromě mnoha dalších komplikací, které s sebou nese příprava tak rozsáhlého projektu, respektive stavby, se v tomto případě přidal i problém nárazových nárůstů cen práce a materiálu, které v poslední době pozorujeme. I s tím se budeme muset vypořádat, abychom se mohli v roce 2026 přesunout do nových, moderních a pro kvalitní výukovou a výzkumnou činnost nezbytných prostor. Hlavní úkol celého vedení fakulty tedy spatřuji v realizaci výstavby nového kampusu.

Jaké jsou vaše další priority?

Dalším důležitým úkolem bude zlepšení propagace fakulty a potažmo celého oboru farmacie. Považuji za důležité daleko více akcentovat vysokou odbornost absolventa naší fakulty a možnosti jeho uplatnění v mnoha odvětvích farmacie a blízkých oborech, nejen v zařízeních poskytujících lékárenskou péči. Ve vědecké činnosti byla naše fakulta vyhodnocena jako jedna z pěti vědecky nejlepších fakult, naším úkolem tedy bude toto dobré hodnocení udržet a nadále ho zlepšovat. Prostředky plynoucí z vědeckých projektů, grantů a smluvního výzkumu totiž představují zásadní díl rozpočtu fakulty a napomáhají i rozvoji a zkvalitňování výukové činnosti díky například modernějšímu vybavení laboratoří.

Jak jsou podle vás v současné době připraveni absolventi vaší fakulty na praxi? Chybí jim nějaké dovednosti, a v čem jsou naopak dobří?

Nepochybuji o tom, že jsou připraveni velmi dobře. Kurikulum studijního programu Farma-

cie se v posledních letech výrazně posunulo od teoretických předmětů ke klinicky a na pacienta orientovaným předmětům, což je trend, který chci i nadále podporovat. Dotace přípravných předmětů byly částečně zredukovány a posunuty do nižších úseků studia. Naproti tomu ve vyšších ročnících je zásadní část výuky věnována povinným předmětům Klinická farmacie I a Farmaceutická péče I a II a v rámci studijního zaměření Klinická farmacie se pak vyučují povinné volitelné předměty Klinická farmacie II, Klinicko-farmaceutická péče, Personalizovaná farmakoterapie a farmakogenetika a Farmakoepidemiologie a bezpečnost farmakoterapie. Pro studenty, kteří se chtějí věnovat dalším odvětvím farmacie, jsou pak připraveny balíčky volitelných předmětů studijních zaměření Farmaceutická analýza, Farmaceutická chemie, Farmaceutická technologie, Léčiva přírodního původu a nově i Nemocniční farmacie. Sylaby všech klíčových předmětů, ale i studijní materiály, jakož i formy výuky prošly a procházejí neustálou modernizací s cílem sledovat současné trendy a předávat je našim studentům. Z nedávno zavedených předmětů bych mohl jmenovat Genovou terapii, Moderní strategie ve farmakoterapii, Základy molekulového modelování léčiv či v angličtině vyučované předměty Vývoj léčivého přípravku, Farmakokinetika nebo Experimentální farmakodynamika.

V aule Karolina s jmenovacím dekretem

„Zásadní a nezastupitelnou náplní práce lékárníka ve veřejné lékárně musí zůstat kvalitní dispence odrážející moderní pojetí farmaceutické péče, tedy individuální pojetí se zaměřením na maximalizaci účinku a minimalizaci rizik farmakoterapie.“

Změní se podle vás v budoucnosti náplň práce lékárníků, například zvýšením jejich kompetencí?

To je velmi těžká otázka a těžko predikovat. Nicméně se musíme společně snažit, aby se především odborné kompetence lékárníků zvyšovaly a rozšiřovaly, a tím jsme neustále dokazovali zásadní roli lékárníka v systému zdravotnické péče. Zásadní a nezastupitelnou náplní práce lékárníka ve veřejné lékárně musí

zůstat kvalitní dispence odrážející moderní pojetí farmaceutické péče, tedy individuální pojetí se zaměřením na maximalizaci účinku a minimalizaci rizik farmakoterapie. Do budoucna by se též dle mého názoru měly rozvíjet individuální konzultace s pacientem v lékárně zaměřené na vybrané oblasti, například řešení lékových problémů, podporu adherence k léčbě, odvykání kouření a další. Také bych si dovedl představit rozšíření screeningů vybraných onemocnění, k nimž patří demence, diabetes mellitus, dyslipidémie nebo možnost očkování vybraných infekčních onemocnění u dospělých pacientů v lékárnách. Se zvyšováním kompetencí by též měly jít ruku v ruce možnosti, jak tuto činnost hodnotit.

Platí totéž i pro nemocniční lékárny?

Nemocniční lékárny či lékárny s odbornými pracovišti pak kromě výše zmiňovaného musí i do budoucna provádět činnosti obdobné dnešnímu spektru, k nimž patří příprava technologicky náročnějších lékových forem, příprava cytostatik, klinické hod-

nocení léčiv, zapojení do lékových komisí a jiné. U nemocničních lékáren, které jsou součástí fakultních nemocnic, spatřuji jako vhodné, aby jejich pracovníci participovali na výzkumu, což je velmi důležité pro další rozvoj farmacie a její ukotvení v systému zdravotní péče.

A jak vidíte postgraduální vzdělávání?

V první řadě bych vyzdvihl naprostou důležitost postgraduálního vzdělávání pro udržení odborné erudice farmaceutů pracujících v lékárnách. Naše fakulta nabízí absolventům rigorózní řízení zakončené titulem PharmDr. a samozřejmě doktorské studium zakončené titulem Ph.D., ve které patříme v rámci naší univerzity v celé České republice ke špičce.

Vedle toho je třeba podporovat specializační vzdělávání farmaceutů v základních i nástavbových oborech. Specializační vzdělávání je dle mého názoru nyní nastaveno relativně racionálně. Získání specializované způsobilosti je jistě jedním z předpokladů pro posílení kompetencí lékárníků. Vedle toho je

stejně jako u ostatních zdravotníků nezbytné celoživotní vzdělávání, v jehož rámci by bylo vhodné více kontrolovat kvalitu jednotlivých kurzů a jeho plnění lékárníky. Při jeho neplnění je pak důležité mít možnosti omezit dílčí kompetence lékárníka. Časově omezené „garantované“ kurzy by pak dávaly lékárníkovi kompetence provádět určité činnosti, o kterých se zmiňuji výše, tedy individuální konzultace, screening, očkování a další, a za tyto činnosti musí být odpovídajícím způsobem ohodnocen.

Měla by se v této souvislosti nějakým způsobem změnit výuka budoucích farmaceutů? Na co kladete důraz?

Jak jsem uvedl výše, v pregraduální výuce bychom měli pokračovat v nastaveném trendu vyššího důrazu na klinické a na pacienta orientované předměty. Už nyní se tento trend projevuje i v systému státních závěrečných zkoušek, kde se současní studenti 3. ročníku vrátili k systému dílčích státních zkoušek (Farmakognozie, Farmaceutická chemie, Farmakologie, Farmaceutická analýza, Farmaceutická technologie) a jedné závěrečné státní zkoušky ze Sociální farmacie a Farmakoterapie a farmaceutické péče (včetně lékárenství). Nicméně i nadále musí být studium farmacie univerzální, připravující absolventy k uplatnění se ve všech odvětvích farmacie. Již jsem zmínil, že pregraduální výuka je postupně doplňována a modernizována tak, aby byli naši absolventi konkurenceschopní na trhu práce a byli připraveni v kontextu aktuálních trendů ve farmacii a biomedicině. Studijní program Farmacie na naší fakultě nedávno získal akreditaci na dalších deset let, takže v tuto chvíli je kurikulum stabilizované a v nejbližší době neplánujeme razantní změny. Z těch menších mohu zmínit plánované zavedení vnitřního zaměření Nemocniční farmacie, která umožní zájemcům získat hlubší základy v práci a uplatnění nemocničního farmaceuta.

Spolupracujete v rámci výuky také s odborníky z praxe?

Ano. Chceme v tom pokračovat a ve větší míře zapojit experty ze zahraničí. V tom by nám mohly výrazně pomoci online a hybridní formy výuky, které jsme se naučili využívat během koronavirové pandemie. Rádi bychom je nadále rozvíjeli. Praktická výuka ale pochopitelně zůstane nadále prezenční, v ní bychom chtěli do budoucna ve větší míře využívat stáže na různých typech farmaceutických pracovišť mimo povinnou odbornou praxi v lékárnách.

S manželkou na vyhlídce městečko Reine na Lofotách

Naše fakulta nabízí absolventům rigorózní řízení zakončené titulem PharmDr. a samozřejmě doktorské studium zakončené titulem Ph.D., ve kterém patříme v rámci naší univerzity v celé České republice ke špičce.

Jakou roli hraje Univerzitní vzdělávací centrum klinické farmacie?

Univerzitní centrum klinické farmacie (UCKF) rozvíjí kvalitně svoji odbornou činnost již od roku 2014 a jedná se o univerzitní platformu specializačního a kontinuálního vzdělávání v oboru klinická farmacie, jejímž cílem je významně podporovat rozvoj oboru klinická farmacie v České republice. Centrum úzce spolupracuje s klinickými farmaceuty a klinicko-farmaceutickými platformami v ČR a v posledních letech významně podporuje

i mezinárodní spolupráci v oboru, například s Evropskou společností klinické farmacie (ESCP), ale i některými politickými organizacemi Evropy, například Světovou zdravotnickou organizací, Evropskou hospodářskou komisí OSN a podobně.

V čem spočívá jeho hlavní přínos a jakým směrem by se jeho činnost měla ubírat do budoucna?

Současný rozvoj výkonů klinických farmaceutů nejen v nemocniční, ale i ambulantní sféře poskytuje příslib velmi dynamického rozvoje oboru klinická farmacie i v dalších prostředích zdravotní péče. Akce UCKF jsou otevřeny všem farmaceutům i dalším zdravotnickým pracovníkům spolupracujícím s klinickými farmaceuty v interdisciplinární péči o pacienty, především lékařům různých specializací. Všichni společně hledají cesty v prosazování vysoce individualizované farmakoterapie, zejména v péči o rizikové skupiny nemocných.

Za poslední roky centrum organizuje vždy jednu akci ročně v mezinárodní spolupráci,

mezi posledními událostmi se jednalo o mezinárodní workshop ve spolupráci s ESCP na Evropském sympoziu klinické farmacie v Ljubljani v roce 2019, o diskusní den nad rozvojem klinické farmacie v mezinárodním kontextu v rámci Evropské tréninkové školy projektu EuroAgeism H2020 – organizovaný v květnu 2021 ve spolupráci s politickými organizacemi Evropy – a v tomto roce o 50. Evropské sympozium klinické farmacie pod názvem „Polypharmacy and ageing- highly individualized, interprofessional, person-centred care“, jež se

uskuteční letos v Praze v hotelu Olšanka ve dnech 18. až 21. října. Na tuto i na další akce UCKF jste srdečně zváni!

Jak chcete zvýšit počet zájemců o studium farmacie?

Mám trochu pocit, že zájem o studium farmacie jako prestižního oboru s dobrým uplatněním na trhu práce byl v minulosti brán jako samozřejmý, a nebylo tedy nutné se ve větší míře prezentovat a propagovat. Právě proto se nyní musíme na propagaci nejen studia, ale obecně

celé farmacie, zaměřit. Jsem přesvědčen o tom, že náš absolvent je velmi dobře připraven pro praxi, a to nejen pro práci v lékárně, ale i v dalších farmaceutických odvětvích – na klinických pracovištích, v průmyslu, výzkumu a vývoji, ve státní správě, u regulačních autorit a na dalších místech. Daleko více musíme prezentovat studentům středních škol a veřejnosti obecně, že náš absolvent je odborníkem na všechny etapy vývoje, výroby a použití léčiv, a práce v lékárně je jen jedno z jeho možných uplatnění. Určitě stojí za zmínku, že čím dál větší procento našich absolventů míří mimo lékárenský sektor. Nicméně i pozice lékárníka je velmi prestižní a náročná, vyžaduje vysokou míru zodpovědnosti a samozřejmě odborných znalostí. Tato práce se rozhodně neomezuje jen na výdej léků, doplňků stravy či zdravotnických prostředků, i když je to nejviditelnější část. To bychom si měli jako farmaceuti uvědomovat, a právě při této činnosti, kdy se dostáváme do kontaktu se širokou veřejností, dělat farmacii dobrou reklamu.

Plánujete rozvíjet i spolupráci s Českou lékárnickou komorou? A pokud ano, v jakém směru?

Česká lékárnická komora patří k hlavním partnerům naší fakulty. Prezidenti Komory bývají členy vědecké rady fakulty a nejinak tomu bude i nadále. Všem zdravotníkům, a tedy i členům České lékárnické komory, je k dispozici Lékové informační centrum, společné pracoviště Farmaceutické fakulty UK a Fakultní nemocnice Hradec Králové, které se zaměřuje na podporu zdravotní péče, zejména poskytováním včasných a výstižných odpovědí na lékové dotazy z praxe – stejně tomu bylo v rámci prvních měsíců pandemie covid-19 – nebo organizováním stáží zaměřených na vyhledávání odborných informací a jejich interpretaci.

Hlavní možnosti spolupráce vidím v plánování a realizaci společných projektů prokazujících přínos lékárníka pro zdravotní péči v podmínkách České republiky. Jsem rád, že takové pilotní projekty již proběhly a další se připravují. Věřím, že tyto projekty a jejich výsledky přispějí k prosazení výkonového odměňování, například individuálních konzultací, respektive screeningových programů v lékárnách. Další možností spolupráce mezi oběma subjekty je vzdělávací činnost, kdy se představitelé České lékárnické komory podílejí na pregraduální výuce farmacie formou přednášek, a naopak naši kmenoví pracovníci, zejména z Katedry sociální a klinické farmacie, jsou zapojeni do celoživotního vzdělávání Komory.

Nad nejnižším městem světa, Ushuaia, Argentina

Využijete ve své nové funkci i poznatky z členství v České společnosti chemické?

Samozřejmě se mi budou hodit veškeré poznatky z odborných akcí, z členství v odborných společnostech, a obecně zkušenosti s výukovou a výzkumnou činností ve farmaceutických vědách. Nicméně ze svého čtyřletého působení v kolegiu děkana fakulty předpokládám, že v nové funkci využiji spíše své zkušenosti z vedoucích pozic, jako byla pozice vedoucího katedry, funkce proděkana či místopředsedy Akademického senátu fakulty. Odborné znalosti a zkušenosti chci i nadále rozvíjet v rámci svých dvou hlavních výzkumných témat, a to ve vývoji a studiu látek chránících srdce před antracyklinovou kardiotoxicitou a ve vývoji a studiu potenciálních antituberkulotik.

Mgr. Eva Presová, Edukafarm, Praha
Foto: archiv Jaroslava Roha

Momentka z putování po Špicberkách

Doc. PharmDr. Jaroslav Roh, Ph.D.

absolvoval magisterské studium farmacie a poté doktorské studium bioorganické chemie na Farmaceutické fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové (FaF UK). V roce 2009 byl za svou činnost ve studentském spolku a akademické samosprávě oceněn Medailí FaF UK. V roce 2010 úspěšně obhájil disertační práci a nadále pokračoval ve vědecké a výukové činnosti na FaF UK jako odborný asistent. V roce 2018 habilitoval a byl mu udělen titul docent pro obor farmaceutická chemie. V témže roce se stal proděkanem FaF UK pro vědeckou činnost a doktorské studium a za své vědecké výsledky získal prestižní Cenu Alfreda Badera udělovanou Českou společností chemickou. V roce 2019 byl jmenován vedoucím Katedry organické a bioorganické chemie, od 1. února 2022 je děkanem FaF UK. Ve své vědecké práci se Jaroslav Roh zabývá vývojem léčiv proti tuberkulóze a studiem kardioprotektivních látek. Během své dosavadní kariéry publikoval více než 40 odborných prací a je spoluautorem 10 patentů. Ve svém volném čase rád cestuje do chladnějších oblastí. Když to nevyjde, vyrazí s kamarády do Českého ráje a blízkého okolí.

KNIŽNÍ TIP

MODERNÍ FARMAKOTERAPIE V NEUROLOGII Ivana Štětkářová a kol.

Nakladatelství Maxdorf, 2021, 432 stran
ISBN: 978-80-7345-678-8
Cena: 695 Kč

Psychofarmaka patří k nejčastěji předepisovaným látkám, a to jak v psychiatrii, tak v interních oborech, v neurologii a dalších. I velmi erudovaný lékař se při preskripci psychofarmak nezřídkou dostává do situace, ve které je v daném okamžiku těžké se správně rozhodnout, přičemž dohledání správného řešení by trvalo řadu hodin. Autorky této praktické monografie předkládají pečlivě vybrané reálné situace z běžné praxe, a to s modelovým řešením, které je jak vyzkoušené, tak podložené medicínou založenou na důkazech.

Specifickou problematikou jsou na jedné straně polymorbidní nemocní a senioři, na druhé straně těhotné či kojící ženy. Důraz je kladen na přehlednost a farmakologické poznámky jsou graficky zpracovány do praktických tabulek a boxů tak, aby z knihy mohl těžit každý lékař či farmaceut zabývající se psychofarmaky ve své každodenní praxi.